

Барлық қызмет салалары үшін бірыңғай (салааралық) еңбек жөніндегі үлгілік нормалар мен нормативтерді бекіту туралы

Күшін жойған

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрінің 2014 жылғы 20 тамыздағы № 9 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2014 жылы 22 қыркүйекте № 9739 тіркелді. Күші жойылды - Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрінің 2015 жылғы 15 желтоқсандағы № 971 бұйрығымен

Ескерту. Бұйрықтың күші жойылды - ҚР Денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрінің 15.12.2015 № 971 бұйрығымен.

Қазақстан Республикасы Еңбек кодексінің 16-бабының 7-1-тармақшасына, 117-бабының 2-тармағына сәйкес **БҰЙЫРАМЫН:**

1. Қоса беріліп отырған Барлық қызмет салалары үшін бірыңғай (салааралық) еңбек жөніндегі үлгілік нормалар мен нормативтер бекітілсін.

2. Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрлігінің Еңбек және әлеуметтік әріптестік департаменті заңнамада белгіленген тәртіппен:

1) осы бұйрықтың Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркелуін;

2) осы бұйрық Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркелгеннен кейін күнтізбелік он күн ішінде оны бұқаралық ақпарат құралдарында және «Әділет» ақпараттық-құқықтық жүйесінде ресми жариялауға жіберілуін;

3) осы бұйрықтың Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрлігінің интернет-ресурсында орналастырылуын қамтамасыз етсін.

3. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау және әлеуметтік даму вице-министрі Д.Р. Арғындықовқа жүктелсін.

4. Осы бұйрық оның алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

Министр *Т. Дүйсенова*
Қазақстан Республикасы
Денсаулық сақтау және әлеуметтік
даму министрінің

Барлық қызмет салалары үшін бірыңғай (салааралық) еңбек жөніндегі үлгілік нормалар мен нормативтері

1. Жалпы бөлім

1. Осы нормативтер әкімшілік және қоғамдық ғимараттарда қызмет көрсетумен айналысатын қызметкерлердің қажетті нормативтік сандарын, уақыт нормаларын, қызмет көрсету нормаларын (бұдан әрі - еңбек жөніндегі салааралық үлгілік нормативтері) белгілеу және негіздеу үшін әзірленген.

2. Жинақта келтірілген «дейін» деген сандық мәндердің шектерін қосалғанда деп түсіну керек.

3. Нормативтерде дайындық-қорытынды жұмыстарға, демалысқа және жеке мұқтаждыққа кеткен уақыт ескерілген.

4. Егер жабдықтарға, учаскелерге, жұмыс орындарына осы нормативтерде көзделгеннен аз қызметкерлер күтім жасаса және бұл ретте, техникалық қауіпсіздік, еңбекті қорғау, жұмыс технологиясы мен сапасы ережелерінің талаптары орындалса, қызметкерлердің іс жүзіндегі саны сақталады.

Қызмет көрсету учаскелері бойынша қызметкерлердің саны өндірістік қажеттілікке байланысты бөлінеді.

5. Жинақтың нормаларында еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау ережелеріне сәйкес жұмыстарды орындау көзделген.

6. Нормативтерде тәулігіне немесе ауысымда қызмет көрсететін персоналдың тізімдік саны қарастырылған. Инженерлік қызметтердің жұмысы үшін 8 сағаттық ауысым ұзақтығымен ауысымда қызметкерлердің келу саны қарастырылған.

Жұмысшы персонал санын белгілегенде жұмыс уақытының орташа айлық нормасы жылдық жұмыс уақытының балансына сәйкес алынады.

Нақты жұмыс түрі бойынша жұмысшылардың тізімдік саны ($C_{Тіз}$) мына 1-формула бойынша белгіленеді:

$$C_{Тіз} = C_{к} \times K_{ш}, \quad (1)$$

мұндағы: $C_{Тіз}$ – тізімдік саны;
 $C_{к}$ – келу саны,

$K_{ш} = 1,1$ - барлық кәсіптер үшін демалыс кезінде, ауруы және тағы басқа да бойынша жоспарланып отырған жұмысқа шықпау коэффициенті.

Әрбір кәсіп бойынша олар болмаған уақытта міндеттерін орындау талап

етілетін жұмысшылар санын белгілеу кезінде демалыс уақытында, ауруы және тағы басқа да бойынша жоспарланған жұмысқа шықпау коэффициенті есептеледі

$$K_{\text{ш}} = 1 + \frac{\% \text{жоспарланған жұмысқа шықпау}}{100} \quad (2)$$

Қызмет көрсету нормаларын пайдалану кезіндегі жұмысшылардың келу саны 3-формула бойынша белгіленеді:

$$C_{\text{к}} = \frac{Q_1}{H_{o1}} + \frac{Q_2}{H_{o2}} + \frac{Q_3}{H_{o3}} + \frac{Q_n}{H_{on}}, \quad (3)$$

мұндағы: $Q_1, Q_2, Q_3, \dots, Q_n$ – жекелеген жұмыс түрлерінің көлемі;

$H_{o1}, H_{o2}, H_{o3} \dots H_{on}$ – тиісті жұмыс түріне арналған қызметтердің нормалары.

4-формула бойынша белгіленген жинақта келтірілген уақыт нормаларын пайдаланғанда:

$$C_{\text{к}} = \frac{E_{\text{н}}}{K_{\text{ж}}}, \quad (4)$$

мұндағы: $E_{\text{н}}$ – нормалармен қамтылған жұмыс түрлері бойынша нормативтік еңбек сыйымдылығы;

$K_{\text{ж}}$ – есептеу кезеңінде бір жұмыскердің жұмыс уақытының жоспардағы пайдаланылатын қоры.

Нормативтік еңбекке сыйымдылық 5-формула бойынша белгіленеді:

$$E_{\text{н}} = N_{\text{уак}} \times V, \quad (5)$$

мұндағы: $N_{\text{уак}}$ – нақты нормаланатын жұмыс түрі көлемінің бірлігін орындауға жұмсалатын уақыт нормасы;

V - есептеу кезеңінде орындалатын нақты жұмыс түрінің көлемі.

7. Жинақтардан, ұйымдастыру-техникалық шарттардан көзделгеннен өзгеше қолданылса, сондай-ақ жинақта қарастырылмаған жұмыстарды орындағанда, жергілікті техникалық негізделген нормаларды әзірлеу ұсынылады.

8. Жұмысшылар кәсіптері мен қызметшілер лауазымдарының атаулары Жұмысшылардың жұмыстары мен кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығына, басшылар, мамандар мен басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығына сәйкес келтірілген.

2. Еңбекті ұйымдастыру

9. Ұйымдар мен кәсіпорындарда жұмысшылардың қызметі құрылымдық бөлімшелер туралы ережемен, лауазымдық нұсқаулықтармен регламенттеледі. Жабдықтарға күтім жасау жөніндегі жұмысты тиісті құрылымдық бөлімшелер

ж ү з е г е

а с ы р а д ы .

10. Жұмысшылардың жұмыс орындары оларда еңбекті ұйымдастырудың үлгілік жобаларына ұйымдастырылуы тиіс.

11. Жұмыс орындарында еңбекті ұйымдастыру еңбекті қорғау, техникалық қауіпсіздік талаптарына және өнеркәсіптік санитария және гигиена ережелеріне с ә й к е с к е л у і т и і с .

Нормативтік бөлім барлық қызмет салалары үшін бірыңғай (салааралық) еңбек жөніндегі үлгілік нормалар мен нормативтерінің 1 және 2-қосымшаларында берілген.

Барлық қызмет салалары үшін бірыңғай (салааралық) еңбек жөніндегі үлгілік нормалар мен нормативтерінің 1-қосымшасы

Нормативтік бөлім

Сан нормативтері

Гардеробшылар санының нормативтері

1. Үлгілік жұмыс құрамы:

Қызметкерлердің және ғимаратта орналасқан ұйымға келушілердің сыртқы киімін және басқа да ұсақ жеке заттарын қабылдап алу, сақтау және беру. Сыртқы киімдер мен заттарды қабылдап алған кезде гардеробшы киім иесіне жетон береді, заттар жетонды көрсеткенде беріледі. Ауысымды тапсырғанда гардеробшы гардеробта болған барлық заттар мен нөмір белгілерін қабылдап а л а д ы .

Гардеробшылар санының нормативтері барлық қызмет салалары үшін бірыңғай (салааралық) еңбек жөніндегі үлгілік нормалар мен нормативтердің 1-қосымшасында көрсетілген.

Рұқсаттама бюросының меңгерушілері және кезекшілері санының нормативтері

2. Жұмыстардың үлгілік құрамы:

Бір реттік рұқсат қағазын толтыру және беру. Келушінің өтінімі мен жеке куәлігінің (паспортының) негізінде рұқсат қағазының бланкісіне келушінің тегі, аты, әкесінің аты, рұқсат қағазының берілген күні мен уақыты жазылып, мөр басылады. Компьютер болғанда рұқсат қағазының бланкісіне келушілердің жеке куәлігінің (паспортының) деректері енгізіледі, бланк принтер арқылы басылып шығарылады. Журналда тіркеу. Келушіге рұқсат қағазы бланкісін беру. Рұқсат қағаздарын беру тізілімін жасау.

Рұқсаттама бюросының қызметкерлер санының нормативтері барлық қызмет салалары үшін бірыңғай (салааралық) еңбек жөніндегі үлгілік нормалар мен нормативтердің 1-қосымшасында көрсетілген.

Лифтерлер санының нормативтері

3. Үлгілік жұмыс құрамы:

Лифтерлердің міндетіне лифтілердің дұрыс жұмыс істеуін қадағалау, сондай-ақ жолаушылардың пайдалану ережелерінің орындалуын тексеру кіреді. Лифті жұмыс істер алдында телефонның немесе авариялық сигнал берудің жұмысын тексереді, жинау құралдарын жеткізеді, лифт кабинасын ашады. Жолаушыларсыз, әрбір қабатта тоқтап, лифтінің жүруін, сондай-ақ «тоқтату» кнопкасының жұмыс істеуін тексереді. Ақаулары анықталған жағдайда лифтер лифтіні сөндіреді және ол туралы лифтінің механигіне және әкімшілікке дереу хабарлайды, лифтінің журналында ақаулары туралы жазу жазады. Сол журналда түзетулер және лифтіні пайдалануға рұқсаттар туралы белгі жасалады. Жұмыс аяқталғаннан кейін лифтер төменгі қабатқа кабина қояды, кабинаның мотор-генераторын және кабинаның жарығын сөндіреді, шахта есігін жабады, өзінің кетуін журналға белгілейді. Лифтер бақылау, техникалық тексерулер жүргізу кезінде қажетті көмек көрсетеді.

4. Лифтерлер үшін мынадай екі тәсілмен лифтілерге күтім жасауға байланысты сан нормативтері белгіленген: бірінші жағдайда - лифтер лифті кабинасына кіреді және ауысым бойы үнемі лифтінің ішінде болады; екінші жағдайда - лифтер төменгі қабаттағы алаңда қадағалау пунктінде болады (лифтіні жолаушылардың өздерінің қолдануына бергенде). Лифтілерге күтім жасау тәртібі Лифті қондырғылары мен оларды пайдалану қауіпсіздігі ережесіне сәйкес жер жерлерде лифтілерге күтім жасау тәртібі орнатылады. Лифтілердің санын белгілеу үшін мыналарды анықтау керек:

ғимараттарда қолданыстағы лифтілердің санын (бұл ретте резервтік лифтілер лифтерлерді есептегенде ескерілетін жалпы санына енгізілмейтіндігін ескерген жөн) ;

лифтілерге күтім жасау тәртібін (лифтіні өздігінен пайдалану немесе лифті кабинасында болу) ;

әрбір лифтінің ауысымдық жұмысын. Лифтілердің белгіленген саны мен олардың жұмысының ауысымдығы бойынша лифтерлердің келу санын белгілейді .

5. Лифтерлер санының нормативтері:

а) бір ауысымда 1 лифті кабинасында болу - 1 адам;

б) ауысымда лифтілерді өздігінен пайдаланғанда 1 постыға - 1 адам.

Күзетшілер (вахтерлар) санының нормативтері

6. Үлгілік жұмыс тізбесі:

Күзетшінің міндетіне вестибюльдің кіреберіс есігіндегі кезекшілік, күзетілетін объектінің тұтастығын (құлыптардың және басқа да жабылатын құрылғылардың, пломбылардың болуын, сигнал беру құрылғыларының, телефондардың, жарық беру құралдарының дұрыс жұмыс істеуін, өртке қарсы

мүкәммалдың болуын) тексеру жатады. Құжаттарды тексереді және журналда б е л г і л е й д і .

7. Ауысымдағы күзетшінің келу санының нормативі: 1 постыға - 1 адам.
Диспетчерлер санының нормативтері

8. Үлгілік жұмыс тізбесі:

Телефон арқылы өтінімдерді қабылдау және тіркеу, олардың себептері мен сипатын анықтау. Бригадаларды авариялар болған жерге жіберу туралы мәселені жедел шешу. Диспетчерлік журналды толтыру және басқа да техникалық құжаттаманы толтыру. Аварияларды жоюдың барысын және жұмыстарды орындау барысы бұзылуының алдын алу, сондай-ақ оларды туындатқан себептерді жедел бақылау үшін желіде орналасқан жұмыс бригадаларымен байланысты жүзеге асыру. Ауысым бойынша кезекшілікті қабылдау және т а п с ы р у .

9. 1 диспетчерлік пунктке шаққандағы сан нормативі: бір ауысымды жұмыс р е ж и м і н д е - 1 а д а м ;
тәулік бойы жұмыс режимінде - 4 адам.

Телефон байланысы мен радиофикацияның желілік құрылыстардың электромонтерлері санының нормативтері

10. Үлгілік жұмыс тізбесі:

Зақымдалған жерлерді және оның сипатын анықтап, зақымдарды жою. Телефон аппараттарын, дауыс күшейткіштер мен біріктіретін сымдарды жөндеу. Арнайы схема бойынша қосымша телефон аппараттарын, сондай-ақ қосарланған телефон аппараттарын орнату және қосу. Жерсіндіру. Сымдарды орнату, реттеу. Жұмыс нәтижесінде болған байланыс құралымдарының құрамын өзгертуге мүкәммалдық анықтама жасау. Автоматты жүйелерді, электрондық, телемеханикалық, әртүрлі желілік және жиілігі жоғары аппаратураны баптау және сынақтан өткізу. Контактсіз элементтерімен жинақталған схемаларды, басқару құралдарын, диспетчерлік телефон станцияларын, сигнал беру құралдарын жинау және тексеру, сондай-ақ аппаратурға, аспаптарға, автоматты әрекет ететін қондырғыларға, телемеханика құралдарына күтім жасау. Олардың жұмысындағы ақауларды анықтау және оларды жою. Аппаратура мен байланыс құ р а л ы м д а р ы н қ а р а п т е к с е р у .

Телефон байланысы мен радиофикацияның желілік құралымдарының электромонтері санының нормативтері барлық қызмет салалары үшін бірыңғай (салааралық) еңбек жөніндегі үлгілік нормалар мен нормативтердің 2-қосымшасында көрсетілген.

Ғимараттың инженерлік жабдықтарына күтім жасау және жөндеумен айналысатын жұмысшылар санының нормативтері

11. Еңбекті ұйымдастыру және жұмыстар технологиясы:

Жұмысшылар ғимараттың инженерлік жабдықтарын (жылу жүйелерін, сумен жабдықтауды, суды ағызуды, электр жарығын беруді, электр жабдықтарын, бақылау-өлшеу аспаптарын және осы жабдықтарға орнатылған автоматты қондырғыларды, желдеткіш және түтінді жою жүйелерін) пайдаланудың қалыпты жағдайын қамтамасыз етеді.

12. Инженерлік жабдықтардың техникалық жай-күйін бақылау қазіргі заманғы техникалық диагностика құралдарын пайдалана отырып, тексеру жүргізу жолымен жүзеге асырылады. Ағымдағы жөндеудің жоспарына енгізу үшін жұмыс көлемдерінің көлемі нақтыланатын жалпы тексерулер жылына екі р е т жү р г і з і л е д і .

13. Ішінара тексерулер жүргізу кезінде тексеруге кететін уақыт ішінде жойылуы мүмкін ақаулары жойылуға тиіс.

14. Техникалық күтім жасау жабдықтарды пайдалану кезеңі бойы үнемі жү р г і з і л у і т и і с .

15. Инженерлік жабдықтар жүйелерін ағымдағы жөндеу оның уақытынан бұрын тозуын болдырмау мақсатында жоспарлы - алдын алу жұмыстарды, сондай-ақ пайдалану барысында туындайтын ұсақ зақымдарын жою жұмыстарын жү р г і з у к е р е к .

16. Жабдықтардың зақымдалған жерлерін және ақауларын дұрыстауға байланысты жұмыстар әкімшіліктің өтінімдері мен нұсқаулары бойынша о р ы н д а л а д ы .

Ғимараттың инженерлік жабдықтарына күтім жасау және жөндеумен айналысатын жұмысшылар санының нормативтері барлық қызмет салалары үшін бірыңғай (салааралық) еңбек жөніндегі үлгілік нормалар мен нормативтердің 2-қосымшасында көрсетілген.

Санитарлық-техникалық жұмыстармен айналысатын слесарь-сантехниктер санының нормативтері

17. Үлгілік жұмыс құрамы:

Жылу берілетін маусым басталар алдында ғимараттардың инженерлік жабдықтар мен коммуникациясын қарауды (тексеруді), сондай-ақ ақауларын анықтап және оларды жою мақсатында авариялық зақымдардан, өрттен, апатты сипаттағы құбылыстардан кейін тексеру жүргізу. Сумен жабдықтау және кәріз жүйелеріндегі ақауларды жою функцияларын қанағаттанарлық қамтамасыз ету, төсемелерді ауыстыру, су бөлу және су алу арматураның тығыздамаларын тығыздау, су ағынын бітеу, су ағатын жерді тығыздап бітеу. Су шығатын жерді құдыққа дейін тазалау. Сантехаспаптардың су ағатын жерлерін бітеу немесе су ағызатын икемді тетіктерді ауыстыру, сифондардың шығару, қотарып құю тетіктерін, сантехаспаптарға жалғастратын құбырлардың бөліктерін, унитаздың

резеңке манжеттерін ауыстыру, құбыр кендігін нақыштау, су ағызатын ыдысты ретке келтіру және су ағуын болдырмау, сантехаспаптарды бекіту. Ішкі кәріз бен сантехаспаптардың бітеліп қалуын болдырмау және кәріз тартпаларының дұрыс жұмыс істеуін тексеру. Олардың қанағаттанарлық жұмыс істеуін қамтамасыз ететін жылу беру және ыстық сумен жабдықтау жүйелерінің (құбырлардың, аспаптардың, арматураның, кең бәктердің) ақауларын жою. Жылытылмауын, ауа кіруін жоюға байланысты жүйелерді баптау және реттеу, су аққанда жылыту аспаптарын, сүлгі кептіргіштерді ауыстыру, құбырлар мен аспаптарды бекіту, құбырлардағы жылу оқшаулауды, арматураны ретке келтіретін кең бәктерді қайта қалпына келтіру. Жылыту жүйесін жөндеу, жуу және гидравликалық сынақтан өткізу. Жылу қоспаларын, элеватор және жылу тораптарын бақылау-өлшеу аспаптарымен жабдықтау. Суару жүйелерін консервациялау, қайта консервациялау және жөндеу. Суару жүйелерінің қосымша желілерін орнату. Ұйым әкімшілігінің өтінімдері бойынша ақауларды жою жөніндегі жұмыстарды орындау.

Электр жабдықтарын жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі электромонтерлер санының нормативтері

18. Үлгілік жұмыс тізбесі:

Маусымдық пайдалануға дайындық кезеңінде (көктемгі-жазғы және күзгі-қысқы кезеңдер) электр желілері мен электр жабдықтарын қарауды (тексеруді), сондай-ақ ақауларын анықтап және оларды жою мақсатында авариялық зақымдардан, өрттен, апатты сипаттағы құбылыстардан кейін тексеру жүргізу. Қызметтік және қосымша үй-жайлардың (баспалдақ торшаларын, вестибюльдердің, жертөлелердің, шатырасты орынжайлардың) электр жабдықтарын жөндеу. Таратқыш қалқандарды және кірме-таратқыш қондырғыларды жөндеу. Шамдарды жөндеу және ауыстыру. Қыздыру және люминесценттік шамдарды ауыстыру. Автоматтарды, пакетті ауыстырып қосқыштарды, қорғаныш сөндіру құрылғыларын (бұдан әрі - ҚСҚ), сөндіргіштерді ауыстыру. Жекелеген жергілікті электр сымын ауыстыру. Жертөлелердегі, техникалық қосалқы орынжайлардағы, техникалық дәліздердегі жарылыс қауіпсіздігі тәртібімен жарық жүйесін қайта қалпына келтіру. Үйдегі және көшедегі жарық беру жабдықтарын пайдалану. Ұйым әкімшілігінің өтінімдері бойынша ақауларды жою.

Бақылау-өлшеу аспаптары мен автоматика жөніндегі слесарь санының нормативтері

Ескерту. Тараудың атауы жаңа редакцияда - ҚР Денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрінің м.а. 29.07.2015 № 635 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

19. Үлгілік жұмыс тізбесі:

Бақылау-өлшеу автоматты және өзге де аспаптар мен механизмдерді жөндеу, жинау, ретке келтіру, сынақтан өткізу, ондау, монтаждау, баптау және тапсыру. Біріктіру схемаларын жасау және монтаждау. Аспаптарды сырлау. Өртүрлі дәнекерлегіштермен дәнекерлеу. Релелік қорғаныш қондырғыларын, электрлік автоматика, телемеханика қондырғыларын икемдеу және баптау. Аппаратура жұмысындағы ақауларды анықтау және жою. Барлық бақылау-өлшеу аспаптарының, автореттегіштер мен қоректендіру автоматтарының барлық түрлері нақтылығының сыныптары бойынша ретке келтіру және тексеру. Ақаулар ведомостерін жасау және аспаптар мен автоматтарға паспорттар мен аттестаттар толтыру.

Электр-газбен пісіруші санының нормативтері

20. Үлгілік жұмыс тізбесі:

Пісірілетін жіктердің ағысын анықтау мақсатында жылыту маусымы басталар алдында ғимараттың инженерлік жабдықтары мен коммуникациясын жыл сайын тексеруді жүргізу. Белгіленген мөлшерде пісірілетін жіктерінің кез келген кеңістіктегі күйінде тетіктерді, тораптарды, конструкциялар мен құбырларды пісіруді орындау. Ұзындығы екі метр орталық жылыту және ыстық сумен жабдықтау жүйелері құбырларының авариялық учаскелерін ауыстыру. Раковиналар мен жарық жерлерді пісіру жұмыстары.

Коммуникациялық коллекторлар күтімі жөніндегі жұмыстармен айналысатын слесарь-жөндеушілер санының нормативтері

21. Үлгілік жұмыс тізбесі:

Коммуникациялық коллекторларды қарап тексеру, оларды газдалудың болмауына тексеру және желдету. Коллектордың күзетілетін аймағын қоқыстан тазарту. Коллекторларға орнатылған коммуникацияларға рұқсатты қамтамасыз ету. Коллекторлардың суға батуы кезінде суды ағызуды жүргізу. Құрылыс құралымдарының гидрооқшаулағышын қайта қалпына келтіру. Люктерді, сондай-ақ жартылай өткізгіш арналардың коллекторға түйісетін жерлерін тұмшалау. Люктерді, торларды, кронштейндерді жөндеу және бояу кезінде сылақ және сырлау жұмыстарын орындау. Баспалдақтардың, алаңдардың, өтпелер мен олардың таяныштарының бекітпелерін тексеру, оларды жөндеу. Коллектордың люктерін қар мен мұздықтардан тазарту. Желдету немесе механикалық желдетуді қосу жолымен коллектордағы температураны 30 градус цельсийден (бұдан әрі - °С) асырмай ұстау. Дренажды жүйелердің жұмыстарын қарап тексеру . Дренаждарды жуу және тазарту. Коллекторлардың электрлік жарық жүйелерінің жұмысын тексеру және барлық жұмыс түрлері бойынша ақауларды жою.

Желдеткіш және ауа баптау жүйелерін жөндеу және оларға күтім жасау жөніндегі слесарь санының нормативтері

22. Үлгілік жұмыс тізбесі:

Ауа өткізгіштердің, ауа қабылдағыштардың майысу, жарылу, бұзылған дроссель-клапандары мен тетіктері түрінде механикалық зақымдалуларын жою. Ауа өткізгіштердің тығыздықсыз болуын жою. Фланецті біріктірілген жерлеріндегі болттардың тартылуын тексеру. Ауаны тасымалдайтын ауа өткізгіштерді ерекше бақылауға алу. Желдеткіш желілердің барлық элементтері бекіністерінің мықтылығын тексеру. Фланец аралығындағы төсемдерді ауыстыру

Желдеткіш және ауа баптау жүйелерін жөндеу және оларға күтім жасау жөніндегі слесарь санының нормативтері барлық қызмет салалары үшін бірыңғай (салааралық) еңбек жөніндегі үлгілік нормалар мен нормативтердің 2-қосымшасында көрсетілген.

Қазандық операторлары санының нормативтері

23. Үлгілік жұмыс тізбесі:

Газ тәрізді, сұйық отынмен немесе электрмен қыздыру арқылы жұмыс істейтін сумен және бумен қыздырылатын қазандықтардың күтімі. Қазандықтарды жағу, іске қосу және оларды тоқтату, оларды суға толтыру. Қазандықтың арматурасы мен аспаптарын тазарту. Бумен қыздырылатын толтырғыш сорғылардың, форсункалардың экономайзерлерінің, ауамен қыздырғыштарының, бумен қыздырғыштарының жұмысын ретке келтіру және оларды қадағалау. Негізгі агрегаттарға күтім жасау аймағында орналасқан жылу желілік бойлерлік қондырғыларға немесе қысылған бу станцияларына күтім жасау. Жылу өткізгіштердің схемаларындағы күтім жасау агрегаттарын іске қосу, тоқтату және ауыстырып қосу. Тұтынушыларға жіберілетін жылуды есепке алу. Бақылау-өлшеу аспаптары бойынша қазандықтардағы судың деңгейін, будың, судың және жіберілген газдың қысымы мен температурасын қадағалау. Температуралық кестеге сәйкес қазандықтардың жұмысын (жүктемесін) ретке келтіру. Қазандықтарды, олардың қосымша механизмдерін, бақылау-өлшеу аспаптарын профилактикалық қарап тексеру және күтім жасалатын жабдықтарды жөндеуге қатысу. Қазандықтар мен олардың қосымша механизмдерін жөндеуден қабылдау және оларды жұмысқа әзірлеу. Жұмыс аймағының шегіндегі жұмыс

о р ы н д а р ы н ж и н а у .

Қазандық операторы санының нормативтері барлық қызмет салалары үшін бірыңғай (салааралық) еңбек жөніндегі үлгілік нормалар мен нормативтердің 2-қосымшасында көрсетілген.

Қазандық машинистері (от жағушылар) санының нормативтері

24. Үлгілік жұмыс тізбесі:

Қатты отынмен жұмыс істейтін сумен және бумен қыздырылатын қазандықтардың күтімі. Қазандықтарды жағу, іске қосу және оларды тоқтату, оларды суға толтыру. Отынды ұсақтау, қазандыққа салу және қазандықтағы отынды көсеу. Отынның жануын ретке келтіру. Бақылау-өлшеу аспаптары бойынша жылыту жүйесіне берілетін қазандықтағы судың деңгейін, бу қысымы мен су температурасын қадағалау. Ауыр заттар көтеретін және күл мен шлакты алып тастайтын қондырғыларды, стокерді, экономайзерлерді, ауа қыздырғыштарды, бу қыздырғыштар мен қоректік сорғыларды іске қосу, тоқтату, ретке келтіру. Негізгі агрегаттарға күтім жасау аймағында орналасқан жылу желілік бойлерлік қондырғыларға немесе қысылған бу станцияларға күтім жасау. Бумен және сумен қыздырылатын қазандықтардың от жағатын жерлері мен бункерлерінен шлак пен күлді қолмен және механикалық тәсілмен алып тастау. Күл мен шлакты қолмен немесе механизмдердің көмегімен қол арбаларға, вагонеткаларға не вагондарға тиеп, оларды белгіленген жерге тасымалдау. Шлак пен күлді арнайы аппараттармен шаю. Шлакты және күлді үйінділерді жоспарлау. Жабдықтардың жұмысындағы ақаулардың алдын алу және оларды жою. Қазандықтарды, қосымша механизмдерді, бақылау-өлшеу аспаптарын алдына ала қарап тексеру. Қазандық агрегаттарын жоспарлы - алдын ала жөндеуге қатысу. Қазандықтар мен қосымша механизмдерді жөндеуден қабылдау және оларды жұмысқа дайындау. Жұмыс орнын жинау.

Қазандық машинисі (от жағушы) санының нормативтері барлық қызмет салалары үшін бірыңғай (салааралық) еңбек жөніндегі үлгілік нормалар мен нормативтердің 2-қосымшасында көрсетілген.

Ғимараттардың құрылымдық элементтерін жөндеумен айналысатын жұмысшылар санының нормативтері

25. Еңбекті ұйымдастыру және жұмыстар технологиясы

Ғимаратты ағымдағы жөндеу құралымдарын сақтау, ғимараттардың тозуын болдырмау үшін ғимаратты әрлеу жөніндегі жоспарлы-алдын алу жұмыстарынан, пайдалану процесінде туындайтын ұсақ зақымдар мен ақауларды жою жөніндегі жұмыстардан тұрады.

26. Ағымдағы жөндеу жөніндегі жұмыстар жоспарланған және күтпеген жұмыстарға бөлінеді. Жоспарланған жұмыстарға мерзімдік қарап тексерулер мен алдын алу жұмыстары жатады. Күтпеген жұмыстарға ғимаратты пайдалану барысында анықталатын ұсақ зақымдары мен ақауларын жою жөніндегі жұмыстар жатады.

27. Ғимараттың құралымдарын техникалық қарап тексеру және оны әрлеу барысында анықталған ұсақ ақаулары жойылады.

28. Алдын ала ағымдағы жөндеу объекті бойынша жоспарға сәйкес

ж ү р г і з і л е д і .

29. Алынған тапсырмаға сәйкес жұмысшылар қоймадан (шеберханадан) қажетті құрал-сайманды, құрылғыларды, материалдарды алып, көлік құралдарына тиейді (немесе өздері апарады), белгіленген тәртіппен реттеліп салынған заттарды объектіге (жұмыс аймағына) түсіреді.

30. Жұмыс аяқталғаннан кейін жұмысшылар жұмыс орнын тазартып жинайды, қалдықтар мен қоқыстарды белгіленген жерлерге көлікпен әкетеді, пайдаланылмаған материалдар, құрал-саймандар мен құрылғыларды көлік құралдарына тиейді (немесе өздері апарады), оларды түсіріп, қоймаға (немесе шеберханаға) реттеп жинайды.

31. Алдын ала жөндеуді жүргізу кезінде жекелеген тетіктерді, құрылымдық элементтерді жасау жөніндегі операциялар шеберханаларда тұрақты жұмыс орындарында орындалады.

Ғимараттардың құрылымдық элементтерін жөндеумен айналысатын жұмысшылар санының нормативтері барлық қызмет салалары үшін бірыңғай (салааралық) еңбек жөніндегі үлгілік нормалар мен нормативтердің 2-қосымшасында көрсетілген.

Металл шатырмен төбелерді жабушылар санының нормативтері

32. Үлгілік жұмыс тізбесі:

Маусымдық пайдалануға дайындық кезеңінде (көктемгі-жазғы және күзгі-қысқы кезеңдер) қарауларды (тексерулерді), сондай-ақ төбе жабындардың ақауларын анықтап, оларды жою мақсатында авариялық зақымдардан, өрттен, апатты сипаттағы құбылыстардан кейін құрылымдық элементтерге тексеру жүргізу. Болат төбе жабындарды ішінара жөндеу. Ғимараттың су ағатын құбырларын, иіндерді, құйғыларды, науашаларды, жиектерді, кенерлерді паратет торшаларды, маңдайшасындағы шығыңқы бөліктеріндегі сыртқы жабындарының салбырап тұрған жерлерін ауыстыру, жөндеу және бекіту. Сыртқы суағарлардың құйғыларының лоток-қақпақшаларын орнату және оларды алып тастау. Келте құбырларды ауыстыру, келте құбырларға желбаққыштарды орнату. Түгін және желдету құбырларын бекіту, түгін және желдету құбырларының қалпақшаларын ауыстыру. Ұйым әкімшілігінің өтінімдері бойынша төбенің құрылымдық элементтерінің ақауларын жою. Төбені қар мен мұздақтардан, ластан, жапырақтар мен бөтен заттардан тазарту. Қиылған жерлерін, тарақтарды бұғу. Орама төбе жабындан және дара материалдардан жасалған төбе жабындармен төбе жабушылар санының нормативтері

33. Үлгілік жұмыс тізбесі:

Маусымдық пайдалануға дайындық кезеңінде (көктемгі-жазғы және күзгі-қысқы кезеңдер) қарауларды (тексерулерді), сондай-ақ төбе жабындардың ақауларын анықтап, оларды жою мақсатында авариялық зақымдардан, өрттен,

апатты сипаттағы құбылыстардан кейін құрылымдық элементтерге тексеру жүргізу. Жұмсақ төбе жабынын мастикамен жабу. Асбоцементті, шифер және жабынды төбелердің жекелеген тақталарын ауыстыру. Жұмыстың жазғы және қысқы режимінде ішкі су ағынын ауыстырып қосу. Ішкі су ағын жүйелерін жөндеу. Төбе жабынын қар мен мұздақтардан, қоқыстан, ластан, жапырақтар мен бөтен заттардан тазарту. Ұйым әкімшілігінің өтінімдері бойынша төбенің құрылымдық элементтерінің ақауларын жою. Шатырдан су ағып кеткен жерлерді оқшаулау, ұйымдастырылған су ағар жүйелердің ақауларын жою.

Сырлаушылар санының нормативтері

34. Үлгілік жұмыс тізбесі:

Маусымдық пайдалануға дайындық кезеңінде (көктемгі-жазғы және күзгі-қысқы кезеңдер) сырланған жерлерді қарау (тексеруді), сондай-ақ ақауларын анықтап және оларды жою мақсатында авариялық зақымдардан, өрттен, апатты сипаттағы құбылыстардан кейін тексеру жүргізу. Ғимараттардың немесе олардағы жабдықтардың жекелеген құрылымдық элементтерінің ақауларын жоюға байланысты сырлау жұмыстарын орындау. Су ағып кетудің салдарын жою, қасбеттерді, қабырғаларды, төбелерді желімді әрі әкті сырлармен, қабырғаларды, терезелері, есіктерді, төбелерді, радиаторларды, жылу құбырларын, шатырлар мен олардың құрылымдық элементтерін майлы сырмен сырлау жөніндегі жұмыстарды орындау. Ұйым әкімшілігінің өтінімдері бойынша ақауларды жою.

Ағаш шеберлері санының нормативтері

35. Үлгілік жұмыс құрамы:

Маусымдық пайдалануға дайындық кезеңінде (көктемгі-жазғы және күзгі-қысқы кезеңдер) ғимараттың үй-жайларын, оның ағаш құрылымдарын қарау (тексеру), сондай-ақ ақауларын анықтап, оларды жою мақсатында авариялық зақымдардан, өрттен, апатты сипаттағы құбылыстардан кейін тексеру жүргізу. Шатыр тіреуіштерді, тіреуіштің астына жуан бөрене ағаштар мен торларды бекіту және жөндеу. Қабаттар арасындағы және шатыр ішіндегі ағаш қаптағыштарды нығайту және жөндеу. Ағаш қабырғалар мен аралықтарды жөндеу және бекіту. Ағаш еденді ауыстыру және жөндеу. Қабырғалардың, салынған шкафтар мен төбелердің құрғақ сылақтарын жөндеу. Орынжайлардың үстіңгі жақтарын, іргелерін, ойық жерлерін ауыстыру. Ағаш баспалдақтарды, таяныштар мен өртке қарсы жабдықталған алаңдарды жөндеу. Ағаш құрылымдарды антисептикалық және өртке қарсы қорғау жөніндегі жұмыстар. Тутұғырлары және үй белгілерін ұстағыштарды бекіту. Ұйым әкімшілігінің өтінімдері бойынша ақауларды жою.

Әйнекшілер санының нормативтері

36. Үлгілік жұмыс тізбесі:

Әйнектерді көлемі мен конфигурациясы бойынша кесу және оларды тегістеу. Әйнек сылақтарын дайындау. Әйнектерге сылақтарды немесе герметиктерді жағу, ағаштан, металдан, темір бетоннан, пластмассадан және басқа да заттардан жасалған жерлердегі ойықтарға әйнектерді салу, оларды бекіту. Ұйым әкімшілігінің өтінімдері бойынша басқа да осыған ұқсас жұмыстарды орындау.

Сылақшылар санының нормативтері

37. Үлгілік жұмыс тізбесі:

Маусымдық пайдалануға дайындық кезеңінде (көктемгі-жазғы және күзгі-қысқы кезеңдер) қасбеттерді қаптау және сылағын қарау (тексеру), сондай-ақ ақауларын анықтап, оларды жою мақсатында авариялық зақымдардан, өрттен, апатты сипаттағы құбылыстардан кейін тексеру жүргізу. Үй-жай қабырғаларының, төбелерінің, карниздерінің сылақтарын, терезе мен есік ойық жерлерінің еңіс жерлерін дұрыстау. Қасбеттердің қаптамаларын және сылағын, ұсақ-түйектерді жөндеу, жертөлелер мен баспалдақ алаңдарындағы цементті еденді жөндеу (шұңқырларды бітеу) жұмыстарын тексеру. Қабырғалардың, жапсырма бұйымдар мен адамдардың қауіпсіздігіне қауіп төндіретін басқа да шығынқы құрылымдардың элементтерін бекіту. Ғимараттың құрылымдық элементтеріндегі ақауларды жою.

Ағаш ұсталары санының нормативтері

38. Үлгілік жұмыс тізбесі:

Маусымдық пайдалануға дайындық кезеңінде (көктемгі-жазғы және күзгі-қысқы кезеңдер) ғимараттың үй-жайларын, оның құрылымдық элементтерін (терезе және есік орнатылған жерлердің тегістігін) қарауды (тексеруді), сондай-ақ ақауларын анықтап, оларды жою мақсатында авариялық зақымдардан, өрттен, апатты сипаттағы құбылыстардан кейін тексеру жүргізу. Терезе және есік орнатылған жерлерде олардың дұрыс орнатылуын қолдау және оларды жөндеу. Үй-жайлардағы терезелердің, желкөздердің сыртқы жарма діңгектерін, есік қаптамаларын, зерәйнектер мен толық сөрелердің, әйнекті блоктарын ауыстыру. Кіреберістегі есіктерге серіппе мен жабу тетіктерін орнату және оларды жөндеу. Шатыр асты және жертөле, техника тұрған орынжайларда нормативтік температура - ылғалдылық режимін орнату жөніндегі жұмыстарды орындау (ретке келтірілген торларды орнату, шатыр асты дыбыс естілетін терезелерді, кіретін есіктерді әйнектеу және жабу). Жиһазды маусымдық қарап тексеру және оның дұрыс пайдаланылуы мен ұсталуын қадағалау, жиһазды ағымдағы жөндеу. Ұйым әкімшілігінің өтінімдері бойынша ақауларды жою.

Әр түрлі жұмыстармен айналысатын көмекші жұмысшылар санының нормативтері

39. Үлгілік жұмыс тізбесі:

Жөндеу-құрылыс жұмыстарын жүргізгеннен, аварияларды жойғаннан, кездейсоқ қоқыстан тазартқаннан кейін шатыр асты және жертөле орынжайларын ретке келтіру. Ірі габаритті қоқыстарды, металл қалдықтарын, кайталама шикізатты тиеу. Металл контейнерлерді сырлау. Қойма жұмыстары. Автокөлікпен таралық-қаттама және дара жүктерді тиеу немесе түсірумен айналысатын жүкшілер санының нормативтері

40. Үлгілік жұмыс тізбесі:

Қарапайым тиеу-түсіру құрылғыларын және тасымалдау құралдарын (қол арбаларды, арбашаларды, көлікті және басқа да көтеру - көліктік механизмдерді) қолдана отырып, жүктерді қолмен тиеуді, түсіруді – сұрыптауды, реттеп салуды, көшіруді, қайта өлшеп салуды жүзеге асыру. Шың құздар мен көлік құралдарында жүктерді бекітуді және жабуды жүзеге асырады. Қоймада (жылжымалы құрамда) штабельден жүктерді алып, 20 метрге (бұдан әрі - м) дейінгі арақашықтықта орналастыру және жылжымалы құрамға (қоймаға) салу. Жүкті түсіруді жүргізгеннен кейін жылжымалы құрамды тазалауды жүргізу.

Жүкшілер санының нормативтері барлық қызмет салалары үшін бірыңғай (салааралық) еңбек жөніндегі үлгілік нормалар мен нормативтердің 2-қосымшасында көрсетілген.

Қызмет көрсету нормалары

Қызметтік үй-жайларды тазалаушылардың қызмет көрсету нормалары.

41. Еңбекті ұйымдастыру

Қызметтік үй-жайлар санатына мыналар жатқызылған: қызметкерлердің жұмысына арналған бөлмелер, басшылардың кабинеттері, қабылдау бөлмелері, қоғамдық ұйымдар үй-жайлары, келушілерді күту және қабылдау үй-жайлары, медициналық пункттер.

42. Жұмыс орындарына күтім жасауға ауысым басталмас бұрын жинау құралдары мен құрылғыларды (швабра, шаңсорғыш, сыпырғыш, мәуесек, шүберек, шелек, қалақша, жуу құралдары) жеткізуге кеткен уақыт жатқызылған. Тазалаушы жуу құралдарынан жасалған ерітіндіні дайындайды. Су мен жуу ерітіндісі кезең-кезеңімен ауыстырылады.

43. Жиһазды (стационарлық орнатылғаннан басқа) жылжыту керек. Еденді жуып, жиһазды орнына қою керек. Жиһаз, панельдер, терезе алдындағы кертіктер, батареялар, есіктер, қабырғалар сүртіледі. Жұмыстарды орындауға байланысты орнынан жылжытулар уақыты нормативтермен есепке алынған.

44. Еденді жинауға арналған уақыт нормалары үй-жайдың мақсатына, жинау тәсіліне, үй-жайдың заттармен толтырылуына, сондай-ақ жиһазды жылжытуға және оны жылжытпауға байланысты сараланып белгіленген.

45. Заттармен толтырылу коэффициенті көлемнің (метр, бұдан әрі - мІ.) бір

мақсаттағы үй-жайларда орналасқан заттарға, осы үй-жайлардың барлық алаңына қатысты белгіленеді.

46. Үй-жайларды жинау кезінде арнайы тараға қағаз салынған себет босатылады. Жинаған кезде жинақталған қоқыс арнайы бөлінген жерге шелекпен қаппен шығарылады.

47. Үй-жайларды жинағанда қолмен жинау құралдары қолданылады. Кілем жабындыларын, алашаларды, жұмсақ дивандарды, креслолар мен орындықтарды тазалағанда шаңсорғыштар қолданылады.

48. Қызметтік үй-жайларды тазалаушылар қызмет көрсету нормалары үй-жайлардың мақсатына және олардың заттармен толтырылуына байланысты сараланып жасалған.

Қызмет көрсету нормалары (әрі қарай - N_0) мына 10-формула бойынша есептелген:

$$N_0 = \frac{T_{см}}{T_{но}}, \quad (10)$$

мұндағы $T_{см}$ – жұмыс уақытының ауысымдық қоры;

$T_{но}$ – негізгі жұмыстар көлемінің бірлігі бойынша қызмет көрсету уақытының нормасы.

Қызмет көрсету уақытының нормасы ($T_{но}$) мына 11 формула бойынша белгіленеді:

$$T_{но} = (T_{н1} + T_{н2} + T_{н3} + T_{нп}) \times K, \quad (11)$$

мұндағы $T_{н1}$, $T_{н2}$, $T_{н3}$ ... $T_{нп}$ – жекелеген жинау жұмыстарын орындауға жұмсалатын уақыт және мына 12 формула бойынша белгіленеді:

$$T_{н1} = t \times V \times q, \quad (12)$$

мұндағы t – жұмыстар көлемінің бірлігіне шаққандағы оперативтік уақыт нормативі;

V – қызмет көрсетілетін объектідегі атауы бір жұмыстар бірлігінің саны;

q – осы жұмыстың ауысымда қайталануы;

K – жұмыс орнында күтім жасауға, сол сияқты демалыс пен жеке мұқтаждыққа жұмсалатын уақыт шығындары ескерілетін коэффициент, ол мына 13 формула бойынша белгіленеді:

$$K = 1 + \frac{(a_1 + a_2)}{100}, \quad (13)$$

мұндағы, a_1 – оперативтік уақытқа қатысты %-пен жұмыс орнына күтім жасауға кеткен уақыт

a_2 - оперативтік уақытқа қатысты процентпен (бұдан әрі - %) демалыс пен

жеке мұқтаждыққа кеткен уақыт.

Қызметтік үй-жайларды тазалаушылардың нормативтік келулер саны (C_k) үй-жайлардың типтеріне, олардағы жиналатын алаңдарға және олардың толтырылуына орай мына 14-формула бойынша есептеледі:

$$C_k = \frac{N_1}{H_{o1}} + \frac{N_2}{H_{o2}} + \frac{N_{13}}{H_{o3}} + \frac{N_n}{H_{он}}, \quad (14)$$

мұндағы, N_1, N_2, N_3 – олар бойынша әртүрлі нормалар белгіленетін әр түрлі үй-жайлардағы жиналатын алаңның көлемі; $H_{o1}, H_{o2}, H_{o3}, H_{он}$; - еңбек жөніндегі салааралық үлгілік нормативтердің 2-қосымшасы бойынша белгіленетін тиісті типтегі үй-жайлар алаңдарына күтім жасау нормалары.

49. Үлгілік жұмыс құрамы:

Тазалаушының міндетіне ғимараттың қызметтік үй-жайларын жинау кіреді. Үй-жайларда тазалықты ұстау үшін мынадай тазалап жинау түрлері орындалады: құрғақ және ылғалды сыпыру, еден жуу, сумен сүрту және қабырғаларды, терезе рамалары мен әйнектерді, есік блоктарын жуу және басқа да жұмыстар.

50. Қажетті тазалау құралдары мен құрылғылары – сыпырғыш, мәуесек, шүберек, шелек, қалақша, жуу құралдары – ауысым басталар алдында оларды тазалаушы жұмыс орнына жеткізеді және жинап болғаннан кейін оларды сақтау орнына апарды.

51. Жуу құралдарынан жасалған ерітіндіні тазалаушы дайындайды. Су мен жуу ерітіндісі кезең-кезеңімен ауыстырылады.

52. Еденді жуғанда жиһазды (стационарлық орнатылғаннан басқа) жылжытып, ол жердегі еденді жуып, жиһазды орнына қою керек.

53. Жинау кезінде жиналған қоқысты арнайы белгіленген жерге шығарады.

Тазалаушылардың қызмет көрсету нормалары барлық қызмет салалары үшін бірыңғай (салааралық) еңбек жөніндегі үлгілік нормалар мен нормативтердің 2-қосымшасында көрсетілген.

Механикалық тазалау тазалаушылар қызмет көрсету нормалары

54. Үлгілік жұмыс тізбесі:

Ленолиум жабындысы бар алаңдарды машинамен тазарту, машинаға су және жуу ерітіндісін құю. Еденді машинамен жуу.

Ескертпе: Уақыт нормаларында машинаға жуу ерітіндісін құю уақытының шығындары ескерілген.

Механикалық тазалау тазалаушылар қызмет көрсету нормалары барлық қызмет салалары үшін бірыңғай (салааралық) еңбек жөніндегі үлгілік нормалар мен нормативтердің 3-қосымшасында көрсетілген.

Аумақты тазалаушылар (аула сыпырушылар) қызмет көрсету нормалары.

55. Жылдың екі мезгілі (салқын және жылы) үшін жауын-шашын болған күндердің санын ескере отырып, аумақтың сыныбы мен жабындылар түрлері бойынша белгіленген қызмет көрсету ірілендірілген нормалары. Атмосфералық жауын-шашынға байланысты жылды екі мезгілге бөлу Қазақстан Республикасының барлық аумағы үшін бірыңғай қабылданды: салқын мезгіл (қараша - наурыз, 152 күн), бұл кезде жауын-шашын көбіне қатты күйінде түседі және жылы мезгіл (сәуір - қазан, 213 күн), бұл жауын-шашын көбіне сұйық к ү й і н д е т ү с е д і .

56. Жабындылары жетік жасалған (асфальтталған, тасты), жетік жасалмаған (ұсақталған, жұмыр тасты) және жабындысы жоқ аумақтар үшін нормалар аумақтардың сыныбына байланысты сараланып белгіленген.

Аумақтар жолаушы қозғалысының қарқындылығына байланысты жіктелген:

1 сынып – 50-ге дейін адам – сағатына (бұдан әрі – ад/сағ);

2 сынып – 50-ден 100-ге дейін ад/сағ;

3 сынып – 100-ден астам ад/сағ.

57. Жолаушы қозғалысының қарқындылығы таңертең және кешке (жолаушылардың екі жаққа да қозғалысын ескере отырып жиынтық түрде) шекті жүктемемен 0,75 м тротуар жолағында белгіленеді.

Аумақты тазалаушылар (аула сыпырушылар) қызмет көрсету нормалары барлық қызмет салалары үшін бірыңғай (салааралық) еңбек жөніндегі үлгілік нормалар мен нормативтердің 3-қосымшасында көрсетілген.

А. Салқын жыл мезгілі үшін белгіленген қызметтердің нормалары

58. Үлгілік жұмыс құрамы:

Қалыңдығы 2 сантиметрге (бұдан әрі - см) дейін жаңадан түскен қарды сыпыру және үйме немесе үйінді етіп жинау. Қабат қалыңдығы 2 см астам қарды үймеге немесе үйіндіге жиып жылжыту. Тайғақ кезінде аулаға құм немесе құм мен хлорид қоспасын себу. Су тарту құбырларының астындағы, кәріз қақпаларынан, газды және өрт сөндіру құдықтарынан мұздақтарды опырып алу. Ауланы қоқыс қардан тазалау (немесе қар болмаған ауланы сыпыру). Урналарды, ауладағы қоқыс салатын ыдыстар мен олардың тұрған орындарын тазалау және санитарлық өңдеу. Нөмірлік шамдар мен нұсқау белгілерін сүрту.

Б. Жылы жыл мезгіліне арналған қызметтер көрсету нормалары.

59. Үлгілік жұмыс құрамы:

Ауланы сыпыру және қоқысты жинау. Қоқысты 100 м дейінгі қашықтықта белгіленген жерге тасымалдау. Тротуар тақтайшаларының арасындағы шөпті алып тастау. Ауладағы қоқыс салатын ыдыстар мен олардың тұрған орындарын тазалау және санитарлық өңдеу. Нөмірлік шамдар мен нұсқау белгілерін, орындықтарды сүрту. Тасқын су құйылатын кәріз торшасын, кәріз қақпаларын, газды және өрт сөндіру құдықтарын тазалау.

Жинақта қамтылған басқарма ғимараттарына жататын ғимараттардың сипаттамасы барлық қызмет салалары үшін бірыңғай (салааралық) еңбек жөніндегі үлгілік нормалар мен нормативтердің 4-қосымшасында көрсетілген.

Ғимаратты техникалық пайдалану және ағымдағы жөндеу жөніндегі қызмет көрсету нормалары барлық қызмет салалары үшін бірыңғай (салааралық) еңбек жөніндегі үлгілік нормалар мен нормативтердің 5-қосымшасында көрсетілген.

Ұйымның ғимаратында қызмет көрсету үшін жұмысшылар санын есептеу мысалы барлық қызмет салалары үшін бірыңғай (салааралық) еңбек жөніндегі үлгілік нормалар мен нормативтердің 6-қосымшасында көрсетілген.

Қолданылған әдебиеттер тізімі барлық қызмет салалары үшін бірыңғай (салааралық) еңбек жөніндегі үлгілік нормалар мен нормативтерді 7-қосымшасында көрсетілген.

Барлық қызмет салалары үшін бірыңғай (салааралық) еңбек жөніндегі үлгілік нормалар мен нормативтерінің 2-қосымшасы

Гардеробшылар санының нормативтері

Гардеробтағы орындар саны	Сандық нормативтер (ауысымда 1 гардеробқа келетін адам)
100-ге дейін	0,86
101-200	0,97
201-300	1,18
301-400	1,39
401-500	1,60
501-600	1,81
601-700	2,02
701-800	2,23
801-900	2,44
901-1000	2,65
1001-1100	2,86

Рұқсаттама бюросының меңгерушілері және кезекшілер санының нормативтері

Операциялардың атауы	Өлшем бірлігі	Уақыт нормасы, сағат
Бір реттік рұқсат қағаздарын толтыру және беру	Рұқсат қағазының бір бланкісі	0,05

Телефон байланысы мен радиофикацияның желілік құралымдарының электромонтерлер санының нормативтері

Жабдықтардың атауы	Жұмысшылар санының норматив адам
Радио- және радио реттегіш байланыс аппаратурасы	0 , 2 5 4
Электрмен қоректендіру қондырғылары	0 , 2 7 7
Диспетчерлік байланыс аппаратурасы	0 , 4 6 0
Дауыс күшейткіш байланыс аппаратурасы	0 , 6 0 2
Автоматика және сигнализация аппаратурасы	

Өндірістік байланыс аппаратурасы	0 , 1 6 4
Телевизиялық өнеркәсіптік қондырғылар	0 , 2 0
	0,730

Ғимараттың инженерлік жабдықтарына күтім жасау және жөндеумен айналысатын жұмысшылар санының нормативтері

р/с №	Кәсіптердің атауы	Өлшем бірлігі	Сан нормативі
1.	Слесарь-сантехник	ғимараттың жалпы алаңының 1000 мІ	0,2
2.	Электр жабдықтарын жөндеу және күтім жасау жөніндегі электромонтер	ғимараттың жалпы алаңының 1000 мІ	0,37
3.	Бақылау-өлшеу аспаптары мен автоматика слесарі (бұдан әрі - БӨАА слесарі)	ғимараттың жалпы алаңының 1000 мІ	0,18
4.	Электр-газбен пісіруші	ғимараттың жалпы алаңының 1000 мІ	0,01
5.	Слесарь-жөндеуші	ғимараттың жалпы алаңының 1000 мІ	0,01

Желдеткіш және ауа баптау жүйелерін жөндеу және оларға күтім жасау жөніндегі слесарь санының нормативтері

Жабдықтардың атауы	Жабдықтың бір бірлігіне шаққандағы жұмысшылар санының нормативі, адам
Электр желдеткіштердің өнімділігі	
9 0 0 -	3 5 0 0
6 0 0 0 -	9 0 0 0 0 0 , 0 0 7
9 0 0 0 -	1 1 0 0 0 0 0 , 0 1 3
1 4 0 0 0 -	1 6 0 0 0 0 0 , 0 2 5
текше метр/сағат (бұдан әрі - текше м/с) болғанда	0,032
Осьті желдеткіштердің өнімділігі	
3 8 0 0 -	8 0 0 0
9 0 0 0 -	1 4 0 0 0 0 0 , 0 0 1
1 2 0 0 0 -	2 1 0 0 0 0 0 , 0 0 2
2 1 0 0 0 -	3 0 0 0 0 0 0 , 0 0 3
3 0 0 0 0 - 4 1 0 0 0	0 , 0 0 4
4 1 0 0 0 - 6 5 0 0 0	0 , 0 0 5
текше м/с болғанда	0,006
Ауа-жылу агрегаттарының ауа бойынша өнімділігі	
3 4 0 0 - г е	д е й і н
3 9 0 0 -	7 0 0 0
8 4 0 0 -	1 3 9 0 0 0 0 , 0 0 8
1 4 0 0 0 -	2 5 0 0 0 0 0 , 0 0 9
текше м/с болғанда	0 , 0 1 2
	0,015
Ауа баптағыштардың ауа бойынша автономды өнімділігі	
3 0 0 0 - г е	д е й і н
5 0 0 0	0 , 0 3 0
7 5 0 0	0 , 0 4 2
1 0 0 0 0	0 , 0 6 2
15000 текше м/с болғанда	0 , 0 7 8
	0,095

Орталық ауа баптағыштардың ауа бойынша өнімділігі	
2 0	0 , 1 4 5
4 0	0 , 1 6 2
6 3	0 , 1 8 0
8 0	0 , 2 0 0
125 мың текше м/с болғанда	0,235
Калориферлер, қыздырылған жердің 10 шаршы метрге (бұдан әрі – шаршы м)	0,001
Өздігінен тазаратын майлы сүзгілер:	
бір панельді	0 , 0 1 2
екі панельді	0 , 0 2 2
үш панельді	0,032
Торшамен, сақиналармен, металл ұнтақтарымен толтырылған майлы сүзгілер (бір кассетаға) ауаның берілуі:	0,002
1500 – 2000 текше м/с болғанда	
Мата, қағаз сүзгілер (бір кассетаға) ауаның берілуі:	0,003
1500 - 2000 текше м/с болғанда	
Фасонды бөліктері бар дөңгелек қиынды ауа өткізгіштердің ұзындығы 10 м болғанда диаметрі	
150 - ге дейін	0 , 0 0 2
3 0 0	0 , 0 0 3
5 0 0	0 , 0 0 4
7 5 0	0 , 0 0 6
1 0 0 0	0 , 0 0 7
1 2 5 0	0 , 0 0 8
1500 миллиметр (бұдан әрі – мм) болады	0,009

Қазандық операторлары санының нормативтері

Қазандықтар саны	Қазандықтардың жиынтық өнімділігі, гикокалорий/сағат (бұдан әрі - Гкал/с)									
	0,1-5	5,1-10	10,1-25	25,1-60	60,1-100	100,1-150	150,1-200	200,1-300	300,1-500	500,1-
	Ауысымдағы сан нормативтері, адам									
1	1,0	1,0	1,2	1,3	1,5	-	-	-	-	-
2	1,2	1,5	1,6	2,0	2,2	2,25	-	-	-	-
3	1,3	1,6	2,0	2,0	2,2	2,25	2,4	2,5	2,7	2,9
4	1,5	2,0	2,0	2,0	2,2	2,4	2,5	2,6	2,9	3,0
5	1,6	2,0	2,0	2,25	2,25	2,5	2,6	2,7	3,0	3,1
6	2,0	2,0	2,0	2,25	2,3	2,6	2,7	2,8	3,0	3,1
7	2,0	2,0	2,0	2,25	2,4	2,7	2,8	2,9	3,1	3,2
8-9	2,0	2,25	2,25	2,4	2,5	2,8	2,9	3,0	3,1	3,2
10-11	2,0	2,25	2,3	2,5	2,6	2,9	3,0	3,0	3,2	3,3
11-ден астам		2,3	2,5	2,6	2,7	3,0	3,0	3,0	3,2	3,3

Ескертпелер:

1. жұмысшылар санын белгілегенде жылыту маусымындағы жүктеме барынша көп болған кезеңде дайын болған қазандықтардың саны есепке

а л ы н а д ы ;

2. қашықтықтан басқару пульттерімен жарактандырылған қазандықтарда қазандық операторларының саны 0,4 коэффициентін қолданумен, нормативтердің негізінде белгіленеді;

3. бу қазандықтарымен жабдықталған қазандықтардағы операторлардың санын белгілеу кезінде 1,15 коэффициенті қолданылуы мүмкін;

4. қазандықтардың оқшауланған үй-жайларында орнатылған қазандықтарға бір мезгілде күтім жасау мүмкін болмағанда, жұмысшылардың саны әрбір учаске бойынша белгіленеді;

5. қосымша берілген жүктемелерге сәйкес келмеуге байланысты, қазандықтардың жүктемесі толық болмаған жағдайда, санын есептеу кезінде іс жүзінде жұмыс істейтін қазандықтардың нақты саны мен жиынтық өнімділік есепке алынады.

Қазандық машинистері (от жағушылар) санының нормативтері

Қазандық типі	От жағатын жерлердегі қазандықтардың саны				
	1	2	3	4	5 және одан астам
	Ауысымдағы жұмысшылар санының нормативі, адам				
Су қыздыратын қазандықтар, орташа номиналды өнімділігі, Г к а л / с : 10,0-ге дейін болғанда	1,1	1,3	1,5	1,8	2,2
10,0-ден астам 20,0-ге дейін болғанда	1,3	1,5	1,8	2,2	2,4
20,0-ден астам 50,0-ге дейін болғанда	1,4	1,8	2,2	2,5	2,9
Бумен қыздырылатын қазандықтар, орташа номиналды ө н і м д і л і г і , тонна/сағат (бұдан әрі - т/с): 10,0-ге дейін болғанда	1,2	1,4	1,7	2,0	2,4
10,0-ден астам 50,0-ге дейін болғанда	1,6	2,0	2,4	2,8	3,2

Қазандық машинистері (от жағушылар) санының нормативтері

Жылыту кезеңінде ауысымда 1 қазандыққа жұмсалатын көмірдің орташа шығысы, тонна (бұдан әрі – т)	От жағатын жерлердегі қазандықтардың саны			
	1	2	3	4
	Ауысымдағы жұмысшылар санының нормативі, адам.			
0,5-ге дейін	1,0	1,0	1,2	1,5
0,5-ден астам 1,0-ге дейін болғанда	1,2	1,8	2,0	2,2
1,0-ден астам 2,0-ге дейін болғанда	1,4	2,3	2,6	3,0
2,0-ден астам 3,0-ге дейін болғанда	1,6	2,7	3,3	4,0
3,0-ден астам	2,0	3,2	4,0	5,0

Ғимараттардың құрылымдық элементтерін жөндеумен айналысатын жұмысшылар санының нормативтері

Р/с №	Кәсіптердің атауы	Өлшем бірлігі	Сан нормативі

1.	Металл төбе жабындарын жабушы	Төбе жабын болаттан жасалған төбе жабынның 1000 шаршы метр (бұдан әрі - м ²)	0,06
2.	Орама төбе жабындары және дара материалдардан жасалған төбе жабындарын жабушы	Қарақағаз рубероидынан және басқа да орамадан жасалған төбе жабынның 1000 м ²	0,07
		Асбоцемент шиферден, жабындар мен басқа да материалдан жасалған төбе жабынның 1000 м ²	0,05
3.	Сырлаушы	Ғимараттың жалпы алаңының 1000 м ²	0,01
4.	Ағаш шебері	Ғимараттың жалпы алаңының 1000 м ²	0,02
5.	Әйнекші	Ғимараттың жалпы алаңының 1000 м ²	0,01
6.	Сылақшы	Ғимараттың жалпы алаңының 1000 м ²	0,01
7.	Ағаш ұстасы	Жиһаздың 100 бірлігі	0,08
8.	Көмекші жұмысшы	Шатыр асты, жертөле орынжайларының, техникалық қабаттардың жалпы алаңының 1000 м ²	0,03

Автокөлікпен таралық-қаттама және дара жүктерді тиеу немесе түсірумен айналысатын жүкшілер санының нормативтері

р/с №	Жүктің атауы және бір орнының массасы, килограмм (бұдан әрі – кг)	Тиеу немесе түсіруге кеткен уақыттың нормасы, жүктің тоннасына шыққандағы : сағ.
1	Қаптар мен қағаз қаптардағы жүктер: 15-ке дейін	0,47
2	16-30	0,38
3	31-100	0,34
4	Байламдағы, теңдегі, ашық және жабық жәшіктердегі, баллондардағы, бидондардағы, оралмаған жүктер: 15-ке дейін	0,51
5	30-ға дейін	0,41
6	31-50	0,37
	51-80	0,35
	81-120	0,36
	120-дан астам	0,37
	Домалататын бөшкедегі және тарадағы бөшкедегі жүктер: 15-ке дейін	0,59
	16-30	0,48
	31-50	0,38
	51-80	0,30
	81-300	0,27
	300-ден астам	0,29
	Терезе және айна шынысы, шынылы және эмальды ыдыс, шыны мен фарфордан жасалған бұйымдар	0,43

Тараға жинақталған жәшіктер, бидондар, кәрзеңкелер, металдан және шыныдан жасалған ыдыс, пенопласт	0,82
Орамадағы электр шамдары, 8 текше метрден (бұдан әрі – м ³) мастам жеңіл салмақты тиеу көлемі бар жүктер	0,79
Ашық жәшікте сыйымдылығы 1 литрге дейін шыны ыдыстағы сұйықтық	0,49
Әртүрлі тарадағы жинақталған және ұсақ партиялы жүктер	0,42
Қаттамасыз жиһаз (үстелдер, орындықтар): 30-ға дейін	0,46
31-50	0,42
51-80	0,36
81-100	0,37
100-ден астам	0,38
тойтару жиегі, планкалар, тактайшалар және бумадағы паркет:	
10-ға дейін	0,75
10,1-20	0,55
20,1-30	0,47
30,1-50	0,43

Ескертпе: қарапайым құрылғыларға арбашалар, қол арбалар, арбалықтар, зембілдер және тағы басқа да жатады.

Барлық қызмет салалары үшін бірыңғай (салааралық) еңбек жөніндегі үлгілік нормалар мен нормативтерінің 3-қосымшасы

Қызметтік үй-жайларды тазалаушылардың қызмет көрсету нормалары

Р/с №	Үй-жайлардың атауы	Ауысымдағы қызмет көрсету нормалары, мІ			
		Заттардың қойылу коэффициенті			
		0,20-ге дейін	0,21-0,40	0,41-0,60	0,60-тан аста
1	Қызметтік үй-жайлар	560	480	400	320
2	Конференц-залдар, отырыстар мен кеңес өткізу залдары	-	-	770	600
3	Вестибюльдер, холдар, дәліздер, кулуарлар, темекші шегетін орындар	1110	960	-	-
4	Баспалдақтар	730	-	-	-
5	Кітапхана, мұрағат	-	-	-	510

К е с т е г е е с к е р т п е :

1-кестеде берілген қызмет көрсету нормаларымен кілемдерді, кілемді алашалар мен жұмсақ жиһазды тазалау жөніндегі жұмыстар ескерілмеген, себебі оларды тазалау мерзімділігі жергілікті ұйымдастыру-техникалық шарттарына с ә й к е с б е л г і л е н е д і ;

шаңсорғыштың көмегімен тазалауға мынадай уақыт нормалары белгіленген: кілемнің немесе кілемді алашаның 1 мІ – 0,36 минут, 1 жұмсақ кресло – 0,68 минут, 1 жұмсақ диван – 0,75 минут.

Үй-жайдың атауы	Ауысымдағы қызметтер нормасы, мІ
Әйелдер дәретханасы	200
Ерлер дәретханасы	185
Себезгі бөлмесі	300

К е с т е г е е с к е р т п е :

дәретханалардағы қызмет көрсету нормаларын есептегенде мынадай санитарлық-техникалық жабдықтардың мөлшері қабылданды: әйелдер дәретханалары үшін – үш унитаз және екі раковина, ерлер дәретханалары үшін – үш унитаз, үш писсуар және екі раковина;

бір атаудағы жабдықтардың мөлшері артқанда қызметтер нормасы 0,98 коэффициентке көбейеді; бір атаудағы жабдықтардың мөлшері азайғанда қызметтер нормасы 1,02 коэффициентке көбейтіледі;

еденді күн сайын ылғалды тазалау кезінде қызметтер нормаларына мынадай коэффициенттерді қолдану керек: қызметтік үй-жайлар үшін – 0,863; конференц-залдар, кеңестер мен отырыстар өткізу залдары – 0,729; вестибюльдер, холдар, дәліздер, қулуарлар, темекі шегу орындары – 0,789; баспалдақтар үшін – 0,834; кітапханалар, мұрағаттар – 0,804.

Механикалық тазалау тазалаушыларының қызмет көрсету нормалары

Өлшем бірлігі	Уақыт нормасы, сағат.
1 мІ	0,002

Ғимараттың үй-жайларын жинау жөніндегі негізгі жұмыстарды орындаудың мерзімділігі

р/с №	Жұмыс объектісі	Тазалау түрі	Жұмыстарды орындаудың мерзімділігі
1	Е д е н д е р а) ковролан б) тақтайша, паркет	Сулап сүрту. Жуу (лақсыз жабындысы бар паркет еденнен басқа) Шаңды шаңсорғышпен сору Сулап сүрту	к ү н с а й ы к ү н с а й ы күн сайын
2	Үй-жайдағы жиһаз бен мүкәммал:		
	үстел (жазуға, мәжіліске арналған, телефон қоятын, журналға арналған)	Қ ұ р ғ а қ с ү р т у	к ү н с а й ы аптасына 1 рет
	орындық	Сулап сүрту	аптасына 1 рет
	шкаф (сырт киімге арналған)	Құрғақ сүрту	аптасына 1 рет
	кітап сөресі	Құрғақ сүрту	күн сайын
	сейф	Құрғақ сүрту	екі күнде бір
	стенд	Құрғақ сүрту	аптасына 1 рет
	киім ілгіш – дөңгелек тұғыры бар тіреу	Құрғақ сүрту	аптасына 1 рет
	үстел үстіндегі желдеткіш	Құрғақ сүрту	аптасына 1 рет
	телефон	Құрғақ сүрту	күн сайын
	компьютер, ұйымдастыру техникасы	Құрғақ сүрту	аптасына 1 рет

	үстел үстіндегі шам	Құрғақ сүрту	1 күннен кейін
	үстел үстіндегі күнтізбе	Құрғақ сүрту	1 күннен кейін
	қағаз қойғыш	Құрғақ сүрту	1 күннен кейін
3	Боялған жерлер:		
	есіктер	Сулап сүрту	жылына 4 рет
	терезе алдындағы керткітері бар терезе блоктары	Сулап сүрту	аптасына 1 рет
	жылыту аспаптары (радиаторлар)	Сулап сүрту	жылына 4 рет
	қабырғалар	Сулап сүрту	жылына 2 рет
	төбе	Шаңды сыпыру	жылына 2 рет
4	Санитарлық торап:		
	еден	Сулап сүрту Жуу	Күн сайын аптасына 1 рет
	раковина	Жуу	Күн сайын
	унитаз, писсуар	Жуу	Күн сайын
	себезгіге арналған тегендер	Жуу	Күн сайын
	сүлгі кептіргіш	Сулап сүрту	аптасына 1 рет
	кафельді қабырғалар	Жуу	аптасына 1 рет жылына 4 рет
5	Бағалы емес мүкәммал:		
	графин мн табақ	Жуу	Күн сайын
	стақан	Жуу	Күн сайын
	күлсалғыш	Жуу	Күн сайын
	портрет, суреттер (репродукциялар)	Сулап сүрту	айына 1 рет
	урналар, себеттер	Босату	Күн сайын
	гүлдері бар гүлзарлар	Гүлдерге су құю және гүлзарларды сүрту	бір күннен кейін
	айналар	Тазалау Сүрту	аптасына 1 рет Күн сайын
	Терезені жуу (ішке қарай ашылатын)	Жуу	жылына 2 рет

Үй-жайды, баспалдақ торларын тазалаудың мерзімділігі

Р/с №	Жүргізілген жұмыс түрлері	Жүргізу мерзімдері
1.	Лифттерді жуу, тазалау	Күн сайын
2.	Жасанды өсімдіктердің шаңын сүрту	Апта сайын
3.	Баспалдақ таяныштары мен пластика есіктерді жуу	Күн сайын
4.	Қабырға шамдарының сыртын және ішін тазалау	Апта сайын
5.	Кіреберістегі терезе, есік жақтауларын жуу	Күн сайын
6.	Кіреберістегі холдарда тұрған жиһазды жинап тазалау	Күн сайын
7.	Жиектастарды ақтау және сырлау	Он күн сайын
8.	Даладағы қаптама тақтайшаларды және қоқысқа арналған контейнерлерді жуу	Апта сайын
9.	Үй-жайлардағы гүлдерге күтім жасау және оларды суару	Апта сайын
10.	Алаңдардағы іргелер мен баспалдақ жақтауларын жуу	Күн сайын

11.	Кабинеттер мен пайдалануы ортақ жерлерді тазарту	Күн сайын
12.	Аландар мен баспалдақ жақтауларын жуу	Күн сайын

Аумақты тазалаушылар (аула сыпырушылар) қызмет көрсету нормалары

А. Салқын жыл мезгілі үшін белгіленген қызмет көрсету нормалары

р/с №	Қатты жауын-шашын болған күндер саны	Аула түрі						
		жабындысы жетілген			жабындысы жетілмеген			жабындысы жоқ
		аула сыныптары						
		1	2	3	1	2	3	1
		қызмет көрсету нормалары, мІ						
1.	10-ға дейін	6670	3020	2270	5190	2460	1920	4530
2.	11 – 20	6060	2890	2050	4770	2360	1740	4150
3.	21 – 30	5450	2760	1830	4350	2260	1570	3770
4.	31 – 40	5000	2650	1660	4000	2180	1420	3440
5.	41 - 50	4610	2550	1510	3700	2100	1300	3170
6.	51 – 60	4270	2460	1390	3420	2030	1200	2920
7.	61 – 70	3980	2370	1290	3200	1960	1110	2710
8.	71 - 80	3740	2290	1200	3000	1900	1040	2570
9.	81 – 90	3510	2220	1120	2820	1840	970	2430
10.	91 – 100	3320	2150	1050	2670	1780	910	2310
11.	101 – 110	3140	2080	970	2530	1730	860	2200
12.	111 – 120	2990	2020	940	2400	1680	810	2100
13.	121 - 130	2850	1960	890	2290	1630	770	2000

Е с к е р т п е :

жиналған қарды немесе оның үйіндісін көгалды жерлерге және ауланың бос учаскелеріне 1 текше м қар (немесе үйіндісін) лақтыруға (кейіннен қар лақтырылған жерді тегістей отырып) белгіленген уақыт - 23,9 мин; қарды немесе оның үйіндісін автокөлікке қолмен тиеуге уақыт нормасы 1 текше м қарға (немесе үйіндісіне) - 14,1 мин. Осы уақыт нормаларының негізінде (сол жерде белгіленген мерзімділікті ескере отырып) осы жұмыстарға жұмсалған уақыт шығындары белгіленеді және қызмет көрсетудің ірілендірілген нормалары тиісінше қайта есептеледі.

Аумақты тазалаушылардың (аула сыпырушылар) қызмет көрсету нормалары

Б. Жылы жыл мезгіліне арналған қызмет көрсету нормалары

р/с №	Қатты жауын-шашын болған күндер саны	Аула түрі						
		жабындысы жетілген			жабындысы жетілмеген			жабындысы жоқ
		аула сыныптары						
		I	II	III	I	II	III	I
		қызмет көрсету нормалары, м2						
1.	10-ға дейін	8860	3930	1700	6760	3070	1380	5850
2.	11 – 20	8980	3990	1730	6850	3120	1400	5940

3.	21 – 30	9100	4050	1760	6940	3170	1420	6030
4.	31 – 40	9230	4110	1790	7040	3220	1440	6120
5.	41 - 50	9360	4170	1820	7140	3270	1460	6210
6.	51 – 60	9490	4230	1830	7240	3320	1490	6300
7.	61 – 70	9620	4300	1880	7340	3370	1520	6400
8.	71 - 80	9760	4370	1910	7450	3420	1550	6500
9.	81 – 90	9900	4440	1940	7560	3470	1580	6600
10.	91 – 100	10040	4510	1970	7670	3530	1610	6700
11.	101 – 110	10180	4590	2010	7780	3600	1650	6800
12.	111 – 120	10340	4670	2050	7900	3670	1690	6910
13.	121 - 130	10510	4750	2090	8030	3740	1730	7030

Е с к е р т п е :

аулаға су себу және ауланы жуу, сондай-ақ көгалды жерлерді жинау жөніндегі жұмыстарды орындау жергілікті ұйымдастыру-техникалық және климаттық жағдайларға сәйкес белгіленеді, бұл ретте ірілендірілген нормаларын есептегенде осы жұмыстарға жұмсалатын уақыт шығындары ескерілмейді;

осы жұмыстарды орындағанда мынадай уақыт нормаларын пайдаланған жөн:

1 шаршы метр аулаға шлангіден суаруға:

1 с ы н ы п - 0,04 мин,

2 с ы н ы п 0,07 мин,

3 с ы н ы п - 0,08 мин;

1 шаршы метр аулаға шлангіден жууға:

1 с ы н ы п - 0,09 мин,

2 с ы н ы п - 0,12 мин,

3 с ы н ы п - 0,15 мин;

көгалды жерлердің 1 шаршы метрін жинауға - 0,05 мин;

көгалды жерлердің 1 шаршы метріне су құйғанда - 0,08 мин;

осы уақыт нормаларының негізінде (сол жерде белгіленген мерзімділікті ескере отырып) осы жұмыстарға жұмсалған уақыт шығындары белгіленеді, тиісінше бекітілген қызмет көрсет нормалары қайта есептеледі.

Аумаққа жапсарлас ауланы тазалаудың мерзімділігі

р / с №	Жүргізілген жұмыс түрлері	Жүргізу мерзімдері
1.	Аумаққа жапсарлас ауланы тазалау	Күн сайын

Барлық қызмет салалары үшін бірыңғай (салааралық) еңбек жөніндегі үлгілік нормалар мен нормативтерінің 4-қосымшасы

Жинақта қамтылған басқарма ғимараттарына жататын ғимараттардың сипаттамасы

Ғимараттар тобы	Ғимараттардың атауы
-----------------	---------------------

А тобы	Мемлекеттік басқарма ғимараты
В тобы	Облыстар, қалалар мен аудандар басқармаларының ғимараттары

Ғимараттың құрылымдық элементтері материалына байланысты екі топқа бөлінеді.

Бірінші топ: қабырғалары – кірпіш, панель; іргетастары – тас және бетон.

Екінші топ: қаптамасы нағыз гранит, қабырғалары монолитті темір бетон.

Күтпеген жұмыстарға мыналар жатады: ұсақ зақымдары мен ақауларын жою, авариялар мен апатты зілзалалардың салдарын жою, апатты зілзалалар мен авариялардан кейін кезектен тыс тексерулерді жүргізу.

Тексерулер әр айға жасалатын кестелер бойынша жүргізіледі. Тексерулердің барысында жұмысшылар анықталған ұсақ ақауларды жояды.

Кезектен тыс тексерулер нөсерлерден, қатты қар көшкінінен, желден кейін жүргізіледі.

Профилактикалық ағымдағы жөндеу объекті бойынша жұмыс жоспарына сәйкес жүргізіледі.

Шұғыл түрде жою сипаты бар барлық ақаулар Ғимаратты техникалық пайдаланудың қолданыстағы ережелері мен нормаларына сәйкес белгіленген мерзімдерде орындалады. Шұғыл түрде жою сипаты жоқ ақаулар профилактикалық жөндеу кезінде жойылады. Авариялар мен апатты зілзалаларды жою жөніндегі жұмыстар көлемі арнайы, жоспардан тыс тексерулердің нәтижесінде белгіленеді. Ғимараттар жоғары технологиялық тіршілікті қамтамасыз ету жүйесімен жарақтандырылған, оған қазіргі заманғы жылыту, желдету, ауаны баптау, лифтілер және әлемнің алдыңғы қатарлы фирмаларының басқа да күрделі аспаптары мен жабдықтарының моделі кіреді. Барлық жүйелердің жұмысын басқару мен бақылауды компьютерлік автоматты бақылау және реттеу орталығы қамтамасыз етеді.

Осылайша, ғимараттың техникалық тіршілік қызметін қамтамасыз ету жүйесі мыналар болып табылады:

- ішкі сумен жабдықтау және кәріз жүйесі;
- желдету және ауаны баптау жүйесі;
- жылумен жабдықтау жүйесі;

байланыс және өртке қарсы сигнал беру жүйелері.

Барлық қызмет салалары үшін бірыңғай (салааралық) еңбек жөніндегі үлгілік нормалар мен нормативтерінің 5-қосымшасы

Ғимаратты техникалық пайдалану және ағымдағы жөндеу жөніндегі қызмет көрсету нормалары

Қызмет көрсету нормалары жыл ішінде тиісті кәсіптегі бір жұмысшының жұмыс көлемін орындау үшін белгіленген және жұмыс түрлері мен ғимараттар

тобы, сондай-ақ оларды пайдалану мерзімдері бойынша сараланған.

Ғимараттың құрылымдық элементтері материалына байланысты екі топқа б ө л і н е д і .

Б і р і н ш і т о п :
қабырғалары – кірпіш, панель;
іргетастары – тас және бетон.

Е к і н ш і т о п :
қабырғалары монолитті темір бетон; қаптамасы нағыз гранит, сөрелері – алюминий, кіреберісі сырттан түрлі түсті рефлекторлық әйнекпен шыныланған; металл пластикадан жасалған қиын ашылатын терезелер; алюминийден жасалған есік; шатыры – жақсы жылытылған балқытылған мембрана.

Ғимаратты ағымдағы жөндеу ғимараттың бөліктерін, инженерлік жабдықтарды уақытынан бұрын тозудан сақтау жөніндегі жоспарлы - алдын алу жұмыстарынан және ғимаратты пайдалану барысында туындаған ұсақ зақымдары мен ақауларын жою жұмыстарын жүргізуде. Осыған байланысты жөндеу жөніндегі жұмыстар жоспарланған және күтпеген жерден болған деп б ө л і н е д і .

Жоспарланған жұмыстарға мыналар жатады: мерзімдік тексерулер және профилактикалық ж ө н д е у .

Күтпегендерге мыналар жатады: ұсақ зақымдарын мен ақауларын жою, авариялар мен апатты зілзалалардың салдарын жою, апатты зілзалалар мен авариялардан кейін кезектен тыс тексерулерді жүргізу.

Тексеру әр айға жасалатын кестелер бойынша жүргізіледі.

Тексеру барысында жұмысшылар анықталған ұсақ ақауларды жояды.

Кезектен тыс тексерулер нөсерлерден, қатты қар көшкінінен, желден және тағы басқа да кейін жүргізіледі. Профилактикалық ағымдағы жөндеу объектісі бойынша жұмыс жоспарына сәйкес жүргізіледі. Шұғыл түрде жою сипаты бар барлық ақаулар Ғимаратты техникалық пайдаланудың қолданыстағы ережелері мен нормаларына сәйкес белгіленген мерзімдерде орындалады. Шұғыл түрде жою сипаты жоқ ақаулар профилактикалық жөндеу кезінде жойылады. Авариялар мен апатты зілзалаларды жою жөніндегі жұмыстар көлемі арнайы, жоспардан тыс тексерулердің нәтижесінде белгіленеді.

Барлық қызмет салалары үшін бірыңғай (салааралық) еңбек жөніндегі үлгілік нормалар мен нормативтерінің б-қосымшасы

Ұйымның ғимаратында қызмет көрсету үшін жұмысшылар санын есептеу мысалы

Ұйым ғимаратының қызмет көрсетуші персоналының санын белгілеу.

Ұ й ы м б а с т а п қ ы д е р е к т е р :

Көше жағынан бір кіреберісі бар ұйымның ғимаратында 640 адам жұмыс істейді.

Ғимараттың жалпы алаңы (m^2) – 3458, оның ішінде: қызметтік үй-жайлар алаңы - 1970 (толтырылу коэффициенті 0,2-ден 0,4-ке дейін), отырыс залының алаңы 490 (толтырылу коэффициенті 0,6), дәліздер алаңы - 555 (толтырылу коэффициенті 0,2-ге дейін), вестибюль алаңы - 108 (коэффициенті 0,3), ерлер дәретханасы алаңы - 55, әйелдер дәретханасы алаңы 70, баспалдақ алаңы - 210.

Ғимаратта өздігінен қолдануға арналған үш лифт бар (екі лифт қатар және біреуі жеке орналасқан).

Ғимарат ауа желдеткішімен жабдықталған, гардероб 850 орынға есептелген және бір ауысымда жұмыс істейді. Жабдықтар бірлігіне шаққандағы жеке тұлғалардың саны – 550.

Жиһаз бірлігінің саны – 800.

Барлық кәсіптер үшін жоспарланып отырған демалыстар, ауруы бойынша және тағы басқа да жұмысқа шықпаулардың коэффициенті (K_H) 1,1 (шартты түрде қабылданған) және мына формула бойынша белгіленген:

$$K_H = \frac{\% \text{жоспарланған жұмысқа шықпау}}{100}$$

Тізімдік сан (C_T) формула бойынша белгіленеді:

$$C_T = C_K \times K_H$$

Қызметтік үй-жайларды тазалаушы:

Ғимараттың көрсетілген алаңына байланысты, 11 және 12-кестелер бойынша сандық мәндерін қойып, қызметтік үй-жайлардағы тазалаушылардың нормативтік келу санын белгілейміз.

$$C_K = \frac{1970}{480} + \frac{490}{770} + \frac{555}{1110} + \frac{108}{960} + \frac{55}{185} + \frac{70}{200} + \frac{210}{730} = 6,28 \text{ адам}$$

$$\text{Тізімдік сан: } C_T = 6,28 \times 1,1 = 6,91 \approx 7 \text{ адам}$$

Ауланы тазалаушы (аула сыпырушы):

Ғимараттың айналасындағы аула алаңы - 7554 m^2

Салқын мезгілде 1 адамның қызмет көрсету нормасы (жылына қатты жауын-шашынды күндер саны - 55 және жолаушылар қозғалысының қарқындылығы бойынша 100 ад./сағ. дейін) 2460 m^2 құрайды.

Жылы кезеңдегі 1 адамның қызмет көрсету нормасы (жылына сұйық жауын-шашынды күндер саны - 50 және жолаушылар қозғалысының қарқындылығы бойынша 100 ад./сағ. дейін) 4170 m^2 құрайды.

$$\text{Есептік саны } 7554 : 2460 = 3,07 \text{ құрайды}$$

$$\begin{aligned} \text{Есептік саны } 7554: 4170 &= 1,81 \text{ құрайды} \\ \text{Жиынтығы: } 3,07 + 1,81 &= 4,88 \end{aligned}$$

Тізімдік саны:

$$C_T = 4,88 \times 1,1 = 5,36 \approx 5 \text{ адам}$$

Гардеробшылар санын есептеу үлгісі:

1-кесте бойынша гардеробтағы (850) орындар санына орай, гардеробшылардың ауысымда нормативтік келу санын белгілейміз (C_K). Осы ғимарат үшін ол 2,44 адамды құрайды. Гардеробшылардың тізімдік саны:

$$C_T = 2,44 \times 1,1 = 2,68 \approx 3 \text{ адам}$$

Рұқсаттама бюросы қызметкерлерінің санын есептеу үлгісі:

р/с №	Орындалатын операциялар түрі	Өлшем бірлігі	Өлшем бірлігіне шаққандағы уақыт нормасы, сағат	Жыл ішіндегі жұмыс көлемі, сағат
1	Бір реттік рұқсат қағазын толтыру және беру	Бір бланк	0,05	2000
	Жиынтығы			2000

Рұқсаттама бюросы кезекшілері санының нормативі мына формула бойынша белгіленеді:

$$H_c = \frac{T \times K1}{\Phi}$$

мұндағы: Т – жыл ішіндегі нормалар деректері бойынша есептелген нормаланған жұмыстардың жиынтық еңбек сыйымдылығы, сағ (үлгі ретінде – 2 0 0 0 с) ;

K1 - жұмысқа шықпау коэффициенті - 1,1

Φ - жыл ішінде бір қызметкердің жұмыс уақытының пайдалы қоры, сағ (үлгі ретінде 1984 с қабылданды).

$$C = (2000 \times 1,1) / 1984 = 1,1$$

Лифтерлер:

Ғимараттағы посттардың санына байланысты 1 (бір) адамға тең ауысымдағы келу санының нормативін белгілейміз. 3 ауысымдағы жұмыстағы лифт Ұрлердің тізімдік саны мынаған тең:

$$C_T = 1 \times 3 \times 1,1 = 3,3$$

Инженерлік жабдықтарға күтім жасайтын және жөндейтін жұмысшылардың нормативтік санын есептеу үлгісі

Б а с т а п қ ы   д е р е к т е р :

Ғимараттың жалпы алаңы - 3000 м²

Жұмысқа шықпау коэффициенті - 1,1

р/с №	Кәсіптердің атауы	Сан нормативі

1.	Слесарь-сантехник	0,2x3,0=0,6
2.	Электр жабдыктарын жөндеу және қызмет көрсету бойынша электромонтер	0,37x3,0=1,11
3.	БӨАЖА слесарі	0,18x3,0=0,54
4.	Электрлі газбен пісіруші	0,01x3,0=0,03
5.	Слесарь-жөндеуші	0,01x3,0=0,03
	Жиынтығы:	2,31

Тізімдік саны $St = 2,31 \times 1,1 = 2,5 \approx 3$ адам

Ғимараттардың құрылымдық элементтерін жөндеумен айналысатын жұмысшылардың нормативтік санын есептеу үлгісі

Б а с т а п қ ы   д е р е к т е р :

Рубероидтан жасалған төбе жабынының алаңы - 500 м²

Ғимараттың жалпы алаңы - 3000 м²

Жиһаз бірлігінің саны - 800

Техникалық қабаттардың, жертөлелердің жалпы алаңы - 750 м²

р/с №	Кәсіптердің атауы	Сандық норматив
1.	Орама төбе жабындарын және дара материалдардан жасалған төбе жабындарын жабушы	0,07x0,5=0,035
2.	Сырлаушы	0,01x3,0=0,03
3.	Ағаш шебері	0,02x3,0=0,06
4.	Әйнекші	0,01x3,0=0,03
5.	Сылақшы	0,01x3,0=0,03
6.	Аға ұстасы	0,08x8=0,64
7.	Көмекші жұмысшы	0,03x0,75=0,02
8.	Жиынтығы:	0,85

Тізімдік санын мыналар құрайды: $St = 0,85 \times 1,1 = 1,0$ адам

Желдеткіш жабдыктарына күтім жасайтын және жөндейтін жұмысшылардың нормативтік санын есептеу үлгісі

Жұмыс уақытының жылдық қоры – (үлгі ретінде 1984 с қабылданды)

Жұмысқа шықпау коэффициенті - 1,1

Л и ф т і л е р   ш а х т а с ы :

ауаны баптайтын үш желдеткіш – BF1, ось типті,

өнімділігі $W = 50\ 000$ м³/сағ - 0,006 адам

ауаны баптайтын екі желдеткіш – BF2, ось типті

өнімділігі $W = 33\ 000$ м³/сағ - 0,005 адам

ауаны баптайтын екі желдеткіш – BF3, ось типті

өнімділігі $W = 16\ 500$ м³/сағ - 0,003 адам

Б а с п а л д а қ   ж а қ т а у л а р ы :

ауаны баптайтын екі желдеткіш – BF4, ось типті

өнімділігі $W = 44\ 000$ м³/сағ - 0,0064 адам

ауаны баптайтын төрт желдеткіш – BF5, ось типті өнімділігі $W = 13\ 000\ \text{м}^3/\text{сағ} - 0,003$ адам өнімділігі автономды болатын бес ауа баптағыш ауа бойынша, текше. м/с 3000-ға дейін - 0,030 адам өнімділігі орталықтан болатын бір ауа баптағыш ауа бойынша, 40 мың. текше м/с - 0,162 адам

Матадан жасалған бес сүзгі 1500 текше м/с - 0,003 адам калориферлер, қыздырылатын жері 100 шаршы.м. - 0,001 адам диаметрі 300 мм ауа өткізгіштің 200 м ұзындығына фасонды бөліктері бар дөңгелек ауа құбыры 0,003 адам

Жиынтығы: $0,006 \times 3 + 0,005 \times 2 + 0,003 \times 2 + 0,006 \times 2 + 0,003 \times 4 + 0,030 \times 5 + 0,162 \times 1 + 0,003 \times 5 + 100 \times 0,001 + 200 \times 0,003 = 1,085$

Тізімдік санын мыналар құрайды: $S_T = 1,085 \times 1,1 \approx 1,2$ адам

Байланыс жүйелерінің пайдаланумен айналысатын жұмысшылардың санын есептеу үлгісі

Б а с т а п қ ы   д е р е к т е р :

Жұмыс уақытының жылдық қоры - (үлгі ретінде 1984 с қабылданды)

Жоспарланып отырған шықпаулар коэффициенті - 1,1.

Жабдықтардың атауы	дана	Жұмысшылар санының нормативі, адам
Радио- және радио-реттегіш байланыс аппаратурасы	2	0,254
Электрмен коректендіру қондырғысы	3	0,277
Диспетчерлік байланыс аппаратурасы	1	0,460
Дыбысты байланыс аппаратурасы	1	0,602
Автоматика және сигнал беру аппаратурасы	1	0,164
Өндірістік байланыс аппаратурасы	1	0,20
Телевизиялық өнеркәсіптік қондырғылар	1	0,730

Жиынтығы: $2 \times 0,254 + 3 \times 0,277 + 1 \times 0,460 + 1 \times 0,602 + 1 \times 0,164 + 1 \times 0,20 + 1 \times 0,730 = 3,49$ адам

$S_T = 3,495 \times 1,1 = 3,8 \approx 4$ адам

Жүк тиеу-түсіру жұмыстарымен айналысатын жұмысшылардың санын есептеу үлгісі

Б а с т а п қ ы   д е р е к т е р :

Жұмыс уақытының жылдық қоры - (үлгі ретінде 1984 с қабылданды)

Жоспарланып отырған шықпаулар коэффициенті - 1,1.

р/с №	Жұмыстардың құрамы	1 тонна жүкке шаққандағы	Жылдық нормативтік еңбек

		Тиеу-түсіру жұмыстарының жылдық көлемі	уақыт нормасы, ад/сағ	сыйымдылығы ад/сағ
1	Қаптағы жүкті автокөлікке тиеу (30 кг дейін)	287,5	0,38	109,25
2	Байламдар мен жәшіктерге (30 кг дейін) жүк салу (30 кг дейін)	315	0,41	129,15
3	Жиһазды (үстелдер, орындықтар) автокөлікке тиеу	150	0,38	57,0
4	Терезе мен айна шынысы, шыны және эмаль ыдыс, шыны мен фарфордан жасалған бұйымдар	100	0,43	43,0
5	Бумадағы паркетті түсіру	50	0,43	21,5
6	Қаптағы жүкті автокөлікке тиеу (30 кг дейін)	305	0,38	115,9
7	Қаптағы жүкті автокөлікке тиеу (20 кг дейін)	285	0,41	285,41
8	Жинақтағы металдан және шыныдан жасалған ыдысты тараға салып, автокөлікке тиеу	225	0,82	184,5
	Жиынтығы:			945,71

Жыл ішінде жүк тиеу-түсіру жұмыстарының көлемін орындау үшін қажетті жұмысшылардың тізімдік саны мынаны құрайды: $(945,71/1984) \times 1,1 = 0,52 \approx 0,5$ адам

Барлық қызмет салалары үшін бірыңғай (салааралық) еңбек жөніндегі үлгілік нормалар мен нормативтерінің 7-қосымшасы

Қолданылған әдебиеттер

Жинақты жасағанда мынадай нормативтік материалдар пайдаланылған:

Хронометражды байқаулар деректері.

Техникалық есептемелер.

Су құбыры – кәріз шаруашылығы басшылары, мамандары, қызметшілері мен жұмысшылары санының нормативтері (Алматы қаласы, 1997 жылғы).

Қоғамдық ғимараттарға (басқарма ғимараттары мен конструкторлық және жобалау ұйымдары) қызмет көрсетумен айналысатын жұмысшылар санының нормативтері (Мәскеу қаласы, Орталық еңбекті нормалау бюросы (бұдан әрі – О Е Н Б), 1 9 8 8 жы л ғ ы).

Спорт құрылыстарының техникалық күтімімен айналысатын қызметкерлер санының нормативтері (Мәскеу қаласы, ОЕНБ, Экономика, 1986 жылғы).

Сауықтыру кешендері қызметкерлері санының нормативтері (Мәскеу қаласы, Э к о н о м и к а , 1 9 9 0 жы л ғ ы).

Әкімшілік, оқу және қоғамдық ғимараттарға қызмет көрсетудің еңбек нормалары (Минск қаласы, Беларус Республикасы, Еңбек және халақты әлеуметтік министрлігінің Ғылыми-зерттеу институты, 2003 жылғы).

Тұрғын үй, су құбыры-кәріз және энергетика шаруашылығы қызметкерлерінің еңбегін нормалау және еңбегіне ақы төлеу жөніндегі ұсыным (М ә с к е у қ а л а с ы , 1 9 9 3 жы л ғ ы).

Мәдени-тұрмыстық мақсаттағы объектілер мен қоғамдық ғимараттарда қызмет көрсетумен және оларды жөндеумен айналысатын қызметкердің еңбегін нормалау жөніндегі ұсыным (Мәскеу қаласы, 2005 жылғы).

Автокөлік кәсіпорындарындағы қосымша жұмыстармен айналысатын жұмысшылар санының салааралық нормативтері (Мәскеу қаласы, 2006 жылғы).

Энергетикалық шаруашылығы қызметкерлерінің еңбегін нормалау жөніндегі ұсыным. (Мәскеу қаласы, 1999 жылғы).

Тұрғын үй-коммуналдық шаруашылықтың қосымша жұмыстарындағы еңбек нормалары. (Мәскеу қаласы, 2006 жылғы).